

Казус 14

Дислексията е мозъчно базирано състояние. Индивидите с дислексия имат проблеми при свързването на буквите, които виждат на страницата, със звуците, които издават тези букви и комбинации от букви.

Деца и възрастните с дислексия се затрудняват да четат гладко и да изписват думите правилно. Тези затруднения нямат връзка с цялостната интелигентност на индивида. Въпреки че хората с дислексия четат бавно, те често са много бързи и креативни.

Дисграфията е специфично разстройство на ученето, включващо трудности с езика (независимо от способността за четене), включително неспособност да пишат четливо, смислено, структурирано; да изразяват идеи ясно и да пишат точно. Съвсем изненадващо има два вида дисграфия: двигателна и езикова.

Момчето на 10 години е в 5-и клас. Общително и дружелюбно е. Не се чувства изолиран в клас и е подкрепян от съучениците си. Основните му образователни затруднения са в часовете по литовски език: уменията му за четене все още не са достатъчни (той може поне да среща малко по-дълги думи), което води до затруднения при разбирането и преразказването на текста, който е прочел. Среща трудности при всяка граматична задача: трудности при конструирането на правилни изречения, вмъкване на пропуснати букви, произношение, персонализиране, прилагане на научените правила на практика.

Когато преписва текст, той оставя много грешки поради механичното копиране на букви. Почти не се справя при самостоятелно писане и диктовка, налице са едни и същи повтарящи се грешки. Буквите са неправилни и тетрадката е пълна с драсканици и корекции. Детето е чувствително, много емоционално, разочарова се от неуспехи, бързо се ядосва и плаче.

Ключови думи: дислексия, дисграфия.

План за действие решения за нуждите

Начини за подпомагане на деца с увреждания при четене и писане:

- **Намалете** задачите за четене (и домашните).
- **Разделете** и анализирайте сложни и големи текстове на **части и абзаци**:

Ползите от разделянето на текст на абзаци	Недостатъци на непрекъснатото четене
Ученици: - активно се интересуват от непознати думи и изрази; - могат да попитат за това, което не са разбрали в прочетения параграф;	Ученици: - забравят прочетеното; - не знаят какво да попитат учителя, защото имат твърде много въпроси;

- обобщават прочетеното, без да го забравят; - могат да запомнят поредицата от събития по-лесно.	- вече не се интересуват от четене, не го виждат като полезно и интересно занимание.
---	--

- Илюстрирайте съдържанието на текста, където е възможно.
- За да осигурите точността на разбиране на съдържанието на текста и свързаността на преразказването, предоставете предварително въпросите, на които трябва да се отговори след прочитане на текста.
- Ако темпото на четене и писане е по-бавно от другите, оставете повече време за изпълнение на задачите.
- Не настоявайте да чете на глас, оставете детето да чете наум.
- Ако е трудно да чете книга, оставете детето да слуша книгата в аудио формат.
- Дайте селективни задачи за четене, където инструкцията или условието на задачата е маркирано с маркер, за да посочи най-важните думи или подробности, които ученикът ще може да разбере, след като прочете съдържанието. Научете се да идентифицирате и подчертавате основната идея, отбелязвате ключова информация.
- ПРЕДИ да започнете да анализирате текста, задайте текста за четене или гледане от учениците у дома (като домашна работа).
- Ако текстът се движи, избледнява или изчезва, докато се чете, поставянето на текста върху хартия с различен цвят или проследяването на текста с помощни средства може да помогне за разрешаването на този проблем.

Примери за подходящи цветови комбинации на текст и фон	Неподходящи примери за подравняване
Тъмно зелено и бяло	Червено и зелено
Жълто и лилаво	Червено и черно
Тъмно синьо и жълто	Тъмно синьо и черно
Черно и жълто	Зелено и черно
Розово и черно	

- Помогнете им да прочетат текста и се уверете, че учениците са разбрали текста, който са прочели самостоятелно.
- Оставете малко писмена работа да бъде направена устно.
- Запишете времето за четене, а не броя на прочетените страници.
- Не отчитайте и не включвайте конкретни грешки, направени от детето, в цялостната оценка.
- Не удвоявайте работата, а разделете работата на части. Не изпращайте повече от 2-3 задачи на работен лист;
- Разрешете само част от диктовката.
- Избягвайте пренаписване на задачи.
- Обсъдете с ученика кой метод на писане е за предпочитане. Предложете и тренирайте да пишете текста на компютър без инсталирана система за проверка на правописа.
- Ако детето е с ниско самочувствие, мотивирайте, подкрепяйте, поощрявайте и хвалете и най-малките постижения и напредък, а когато оценявате работата, подчертавайте добре свършеното, без да наблягате прекалено на грешките.
- Избягвайте шрифт Time New Roman. Представяне на задания и четливи текстове на Verdana, размер на шрифта Arial 14;
- Позволете писмените работи да бъдат написани в предварително подготвени форми (те трябва да съдържат структурирани параграфи и въпроси, които позволяват на ученика да изпълни правилно заданието).

- **Развийте пространствено съзнание:**

а) помолете детето да ви каже какво има в кутии B2, D5;

б) помолете детето да постави е. ж. коте в кутия A3, полицай в кутия E4;

в) използвайте картите със стрелки, за да създадете „пътека“, по която малкото човече да стигне до настоящето си, или едно малко човече да стигне до друго и т.н.



г) от лявата страна можете да нарисувате различни елементи, букви или цифри в полетата, а от другата страна помолете детето да повтори същите отъясно.

